

Niveau klasgenoten heeft invloed op schooladvies

Scores | Leraren laten zich bij het geven van een schooladvies beïnvloeden door de kenmerken van een klas waarin leerlingen toevallig zitten, blijkt uit nieuw onderzoek van de Erasmus School of Economics.

Eline van Suchtelen
redactie onderwijs&zorg

Het niveau van je klasgenoten in groep acht blijkt invloed te hebben op welk schooladvies je zelf krijgt van je docent, ook al haal je precies dezelfde score als een kind uit een andere klas.

Onderzoek van Max Coveney, universitair docent aan de Erasmus School of Economics, laat zien dat kinderen die bij de best presterende leerlingen zitten in een minder goed presterende klas, vaker een hoger schooladvies krijgen dan leeftijdsgenoten die precies dezelfde score halen op hun eindtoets, maar in een beter presterende klas zitten.

Als jouw score de beste score van de klas is, heb je een grotere kans op een vwo-advies. Omgekeerd geldt hetzelfde: als je bij de slechtst presterende leerlingen in een klas zit, wordt de kans op een vmbo-advies vergroot. Ook al is die score precies dezelfde.

De studie laat ook zien dat juist de meest ervaren docenten zich sterker laten beïnvloeden door hoe goed een klas presteert bij het inschatten van schooladviezen voor leerlingen.

Onbewust

Coveney vergeleek voor zijn onderzoek gegevens van het CBS van zo'n 460.000 leerlingen uit 200.000 gezinnen tussen 2006 en 2021. Hij bekeek hoe er werd gescoord op de eindtoets op ruim vijfduizend basisscholen en analyseerde schooladviezen, achtergrondkenmerken van leerlingen en latere onderwijsresultaten van deze scholieren.

De resultaten verbaasden Coveney. "Ik had niet verwacht dat de positie van een kind in de klas zo bepalend zou zijn voor het advies dat het krijgt", zegt Coveney. Zelf is hij Australiër en komt hij uit een onderwijssysteem waar op latere leeftijd wordt geselecteerd op niveau in plaats van aan het einde van de basisschool.

Volgens de onderzoeker zijn leraren zich mogelijk niet bewust van waarom dit gebeurt. "Het kan zijn dat zij de rangorde van een kind in de klas onbewust gebruiken als een soort maatstaf."

Het kan volgens hem ook zijn dat de beter presterende kinderen in de klas meer zelfvertrouwen uitstralen, waarop leraren hun oordeel

baseren. "Dan laten ze zich bewust beïnvloeden door het gedrag van leerlingen, wat vertrouwen in eigen kunnen is en hoe ze zich verder gedragen in de klas."

Thuisituatie

Is het dan beter om een goed presterende leerling te zijn in een minder goed presterende klas? Dat durft Coveney niet te zeggen. "Het lijkt een voordeel te zijn om het kind in een klas te zijn met de beste prestaties. Maar mijn onderzoek gaat niet in op of dit een goede of slechte constatering is." Toch vindt Coveney dat het goed is dat leraren en scholen zich er bewust van worden dat de kenmerken in een klas in-

5000

basisscholen en
460.000 leerlingen
werden geanalyseerd

'Ik had niet verwacht dat de positie van een kind in de klas zo bepalend zou zijn'

onderzoeker Max Coveney

vloed hebben op de schooladviezen die worden gegeven.

Uit eerder onderzoek blijkt dat sommige groepen leerlingen structureel te laag worden ingeschat. Er zijn veel scholen in Nederland die de thuisituatie van leerlingen mee laten wegen bij het bepalen van het schooladvies. Dat gebeurt bij kinderen uit gezinnen met een lage economische status, scholieren van het platteland, leerlingen in gezinnen waarvan de ouders geen hbo- of wo-studie hebben gevolgd en het gebeurt vaker bij meiden.

Om de kanselijkheid te vergroten kan het schooladvies bij de doorstroomtoets, voorheen de eindtoets, alleen nog maar naar boven worden bijgesteld. Coveney denkt dat het helpt om leraren te wijzen op hun bewuste of onbewuste vooroordelen. "Als je leraren daarover informeert, kunnen sommige effecten worden teruggedraaid."

Mars | Het opnieuw opzetten van nederzettingen in Gaza wordt in de Israëlische politiek al langer openlijk besproken, ook door de regering. 'We moeten ons nu mobiliseren.'

Kolonisten eisen nieuwe nederzettingen Gaza

Isabel Bolle
redactie buitenland

Een lange stoet van kolonisten en rechtse activisten liep afgelopen weekend in de richting van Gaza. De stickers die sommigen hadden opgeplakt, gaven hun boodschap duidelijk weer: 'Gaza is voor altijd van ons', stond erop. Deelnemers aan de mars riepen op tot nieuwe Israëlische nederzettingen in Gaza. 21 jaar geleden werden onder toenmalig premier Ariel Sharon de Israëlische nederzettingen in de strook ontruimd en de kolonisten verwijderd.

De mars was georganiseerd door de kolonistenbeweging Nachala, die wordt geleid door Daniella Weiss. Zowel Weiss als de beweging is de laatste jaren op de sanctielijsten van de Europese Unie, het Verenigd Koninkrijk en Canada gezet vanwege hun rol in het ondersteunen en 'faciliteren' van geweld en de gedwongen ont-heemding van Palestijnen op de bezette Westoever.

Er waren ook politici aanwezig, onder wie de extreemrechtse ministers Itamar Ben-Gvir en Bezalel Smotrich. Ook de Likud van premier Benjamin Netanyahu stond op de lijst van 'sponsors' en enkele parlementariërs van de partij liepen mee.

De deelnemers aan de mars kunnen zich gesteund voelen door de regering. Enkele dagen eerder sprak de Israëlische minister van Defensie Israel Katz zich uit voor het opzetten van drie nieuwe illegale buitenposten in het noorden van Gaza. Hij had het over zogenoemde Nahal-buitenposten, die tegelijkertijd dienen als militaire gemeenschap en als landbouwnederzetting. In het verleden zijn zulke buitenposten vaak voorlopers geweest van grotere nederzettingen. Katz zei eind vorig jaar ook al dat het leger 'op termijn' Nahal-buitenposten in het gebied zou oprich-

**Nieuwe leider
politieke tak Hamas**

Khalil al-Hayya (65) is maandag benoemd tot hoofd van de politieke tak van Hamas. Dat maakt de beweging bekend in een verklaring. Zijn voorganger, Yahya al-Sinwar, werd in 2024 door Israël geliquideerd. Ook oudgediende Khaled Meshaal was kandidaat voor het leiderschap. Hayya, die meer als een hardliner wordt gezien dan Meshaal, woont in Qatar. Van daaruit speelde hij een belangrijke rol in de onderhandelingen die vorig jaar tot een staakt-het-vuren met Israël leidden.

De activisten droegen teksten als 'Gaza is voor altijd van ons'

ten. Hij zei toen ook dat het Israëlische leger zich 'nooit' helemaal uit Gaza zou terugtrekken.

In het bestand dat in 2025 tussen Israël en Hamas werd gesloten, staat dat het Israëlische leger zich op den duur, als alle andere stappen worden voltooid, helemaal zal terugtrekken. Maar ondertussen neemt het leger steeds meer grondgebied in.

Met het sluiten van het bestand werd een 'gele lijn' ingesteld, die Gaza van noord naar zuid verdeelt. In het begin besloeg het gebied aan de oostkant van de lijn, dat door Israël wordt bezet, nog 53 procent. Nu is dat, volgens een analyse van satellietbeelden en Israëlische kaarten van Reuters, uitgebreid tot 60 procent. De Israëlische premier Benjamin Netanyahu zei dit voorjaar nog dat hij dit verder wil oprekken tot 70 procent.

Ook op de Westoever gaat de uitbreiding van nederzettingen door. De Israëlische minister van Financiën Bezalel Smotrich kondigde vorige week aan dat er 1,3 miljard sjekel (zo'n 370 miljoen euro) wordt vrijgemaakt. Dit is bestemd voor het oprichten van tientallen nieuwe nederzettingen. Het geld zou al eerder zijn vrijgemaakt, bericht de Israëlische krant *Yediot Ahronot*, maar daar zou geen ruchtbaarheid aan zijn gegeven 'om de Amerikanen niet in verlegenheid te brengen'.

In Israël staan politici in de verkiezingsstand; de stembusgang staat gepland voor 27 oktober. Het koloniseren van Gaza is een onderwerp dat politici als Smotrich en Ben-Gvir centraal in hun campagne hebben staan, hoewel ministers als Katz er ook al langer openlijk toe oproepen. "We moeten ons nu mobiliseren", zei Smotrich tijdens de mars, anders zou volgens hem 'links' aan de macht komen, "en zou dit allemaal ongedaan gemaakt kunnen worden".

Een jonge deelnemer aan de mars naar de grens van de Gazastrook.
FOTO REUTERS